

संस्कृत कथारचना

प्रयत्नेन न असाध्यम्

कस्मिंश्चित् ग्रामे काचीन् वृद्धा आसीत्।
वृद्धस्य समीपे चत्वारः पुत्रः आसन्। ते
सर्वे श्रमजीविनः सुराः च।

एकस्मिन् दिने तस्य देशस्य उपरि
शत्रुणाम् आक्रमणम् भवति। तस्य देशस्य
सर्वत्र युवकानाम् सैन्ये प्रवेशयन्ति। वृद्धा एकम्
देशस्नेही अस्ति। वृद्धा ज्येष्ठपुत्रस्य आहूय
वदति "पुत्र! अस्माकम् देशः इदानीं विपत्काले
अस्ति। मानवभूमिरक्षणम् अस्माकम् कर्तव्यम्।
भवान्, सैन्ये प्रवेशयन्ति जन्मभूमियाम् रक्षणम्
करन्तु।" इति।

ज्येष्ठपुत्रः मानवचनम् सन्तोषेण
अङ्गीकरोति। रणरङ्गे तस्य प्रवेशयन्ति। पुत्रः कठिन

युद्धम् करोती। युद्धस्य विजयशालीन^{तभते} भवत्याः
तस्यः कठिन प्रयत्नेन करोती। अपि युद्धे मृतः
भवति।

वृद्धा पुत्रस्य मरणं श्रुणोती। अपि न
वृद्धा न खिन्ना। द्वितीयं पुत्रम् अपि युद्धार्थम्
प्रेषयामि। द्वितीयाः अपि मातृभूमिरक्षार्थम् कठिनेन
युद्धं करोती। तस्याः वीरस्वर्गम् प्राप्नोती।

वृद्धा त्रितीयाः पुत्रम् अपि रणाङ्गणे
प्रेषयति। त्रितीयं पुत्रम् रणाङ्गणे द्वारं युद्धं
करोती। तस्याः रणाङ्गणे मृतः भवति।

वृद्धा पुत्रस्य मरणम् श्रुत्वा अपि न खिन्ना।
वृद्धा तस्याः नाकमेव अवशिष्टं पुत्रः अपि
युद्धभूमियाम् प्रेषयितुं इति चिन्तयति। इदानीं
तस्य देशस्य ग्रामीणः आगत्य वक्त्रं वदन्ति
"मातः भवति वृद्धा। अंतिमकाले भवत्याः

सेवार्थम कोऽपि नास्ति। भवन्त्यः वंशोद्धारार्थम
चापः चाकः च्च पुत्रः अवशिष्टः भवन्त्यः
चाकमेव रणाङ्गणे मा प्रेषयामि।" इति।

किं फलम्?

वृद्धा तस्याः वचनम् न अङ्गीकरोति।
तस्याः चत्वारः पुत्रः आहूय वदति "पुत्रः
देशरक्षणम् अस्माकम् कर्तव्यम्। प्रयत्नेन
सर्वं साध्यम्। अस्माकम् देशस्य विजयविजयम्
लभ्यते अस्माकम् कर्तव्यं प्रयत्न अवश्य अस्ति।
मानुष्येण मानस्य समं।" इति।

वृद्धस्य वचनम् चत्वारः पुत्रम्
अङ्गीकरोति। रणाङ्गणे तस्य गच्छति। रणाङ्गणे
द्वारं युद्धे प्रवर्तते। मानुष्यस्य प्रेरणा तस्य
करी कर्तव्येन युद्धम् करोति। अन्तिमं मे
युद्धे तस्य मरणं प्राप्नोति।

वृद्धे पुत्रस्य मरणं श्रुत्वा तस्याः

नयने अश्रुपूर्ण। तदा एक ग्रामीणः वदति "माता,
भवती अस्माकम् वचनम् न श्रुणोती। अपि
इदानीं शक्तिमी।" इति।

वृद्धा वदति "भवान्, मम पुत्रस्य मृतस्य
वृत्तान्तम् श्रुत्वा मम न शक्तिमी। मम देशस्य
गतिं चिन्तयामि मम शक्तिमी। इति।

तदा ग्रामीणः वदति "माता, म शक्तिम्।
आस्माकं देशे विजयशालीन भवति। अस्माकम्
देशस्य युवकानस्य प्रयत्नेन साफलता कर्शती।
कठिन प्रयत्नेन न असाध्यम्। विजयत्वक्षमी
अस्माकम् पक्षम् आत्मीकृतवती।" इति।

ये श्रुत्वा वृद्धस्य मनम् सन्तोषेन पूरित करोती।

जन्तनी जन्मभूमिश्च सर्वगाक्षि गरिथशी।

x — शुभम् — x